

L. A. BILL No. XXI OF 2022.

A BILL FURTHER TO AMEND THE MAHARASHTRA PUBLIC UNIVERSITIES ACT, 2016.

५

सन २०२२ चे विधानसभा विधेयक क्रमांक २१.

**महाराष्ट्र सार्वजनिक विद्यापीठ अधिनियम, २०१६ यामध्ये आणखी
सुधारणा करण्यासाठी विधेयक.**

ज्याअर्थी, राज्य विधानमंडळाच्या दोन्ही सभागृहांचे अधिवेशन चालू नव्हते ;

**आणि ज्याअर्थी, यात यापुढे दिलेल्या प्रयोजनांकरिता, महाराष्ट्र सार्वजनिक विद्यापीठ अधिनियम, २०१६
महा. ६. १० यामध्ये आणखी सुधारणा करण्यासाठी महाराष्ट्राच्या राज्यपालांनी, तात्काळ कार्यवाही करणे जीमुळे आवश्यक
व्हावे अशी परिस्थिती अस्तित्वात असल्याबदल त्यांची खात्री पटली होती ; आणि म्हणून, त्यांनी दिनांक ३ ऑगस्ट
२०२२ चा २०२२ रोजी महाराष्ट्र सार्वजनिक विद्यापीठ (सुधारणा) अध्यादेश, २०२२, हा प्रख्यापित केला होता ;
महा.
अध्या. ६.**

आणि ज्याअर्थी, उक्त अध्यादेशाचे राज्य विधानमंडळाच्या अधिनियमात रुपांतर करणे इष्ट आहे ; त्याअर्थी, भारतीय गणराज्याच्या त्राहत्तराब्या वर्षी, याद्वारे, पुढील अधिनियम करण्यात येत आहे :—

- संक्षिप्त नाव व प्रारंभ. १. (१) या अधिनियमास, महाराष्ट्र सार्वजनिक विद्यापीठ (दुसरी सुधारणा) अधिनियम, २०२२, असे म्हणावे.

(२) तो, दिनांक ३ ऑगस्ट २०२२ रोजी अंमलात आला असल्याचे मानण्यात येईल.

सन २०१७ चा महाराष्ट्र अधिनियम क्रमांक ६ याच्या कलम १०९ ची सुधारणा. २. महाराष्ट्र सार्वजनिक विद्यापीठ अधिनियम, २०१६ (यात यापुढे ज्याचा निर्देश “मुख्य अधिनियम” असा ५ २०१७ चा महा. ६. केला आहे) याच्या कलम १०९ मध्ये,—

(एक) पोट-कलम (३) मधील, खंड (छ) मधील, दुसऱ्या परंतुकामधील, तक्त्यातील खंड (घ),
(च) व (छ) ऐवजी, पुढील खंड दाखल करण्यात येतील :—

“(घ) विद्यापीठाच्या शिफारशीनंतर, लगत १७ ऑगस्ट २०२२ रोजी किंवा त्यापूर्वी.

नंतरच्या वर्षाच्या ३१ जानेवारी रोजी

किंवा त्यापूर्वी.

१०

(च) ज्या वर्षामध्ये अनुपालन अहवाल २४ ऑगस्ट २०२२ रोजी किंवा त्यापूर्वी.

प्राप्त झाला असेल त्या वर्षाच्या १ मे

रोजी किंवा त्यापूर्वी.

१५

(छ) ज्या वर्षी असे नवीन महाविद्यालय १ सप्टेंबर २०२२ रोजी किंवा त्यापूर्वी.”; किंवा परिसंस्था सुरू करण्याचे प्रस्तावित केले आहे त्या वर्षाच्या १५ जून रोजी किंवा त्यापूर्वी.

(दोन) पोट-कलम (४) मधील, दुसऱ्या परंतुकामधील, तक्त्यातील खंड (घ) ऐवजी, पुढील खंड दाखल करण्यात येईल:—

२०

“(घ) ज्या वर्षी राज्य शासनाने परवानगी १७ ऑगस्ट २०२२ रोजी किंवा त्यापूर्वी.”.

दिली असेल त्या वर्षाच्या १५ जून

रोजी किंवा त्यापूर्वी.

१५

२०२२ चा
महा.
अध्या. ६.

३. (१) महाराष्ट्र सार्वजनिक विद्यापीठ (सुधारणा) अध्यादेश, २०२२, हा, याद्वारे, निरसित करण्यात सन २०२२ चा
महाराष्ट्र
अध्यादेश क्रमांक
६ याचे निरसन
व व्यावृत्ती.

(२) अशा प्रकारे निरसन झाले असले तरी, उक्त अध्यादेशाद्वारे सुधारणा करण्यात आलेल्या मुख्य
अधिनियमाच्या संबंधित तरतुदीन्वये करण्यात आलेली कोणतीही कृती किंवा कोणतीही कार्यवाही (काढण्यात
५ आलेली कोणतीही अधिसूचना किंवा दिलेला आदेश यांसह), ही, या अधिनियमान्वये सुधारणा करण्यात आलेल्या
मुख्य अधिनियमाच्या संबंधित तरतुदीन्वये करण्यात आलेली कोणतीही कृती, कार्यवाही किंवा, यथास्थिती, काढण्यात
आलेली अधिसूचना किंवा दिलेला आदेश असल्याचे मानण्यात येईल.

उद्देश व कारणे यांचे निवेदन

महाराष्ट्र सार्वजनिक विद्यापीठ अधिनियम, २०१६ (२०१७ चा महा. ६) याच्या कलम १०९ मध्ये, नवीन महाविद्यालय किंवा नवीन पाठ्यक्रम, विषय, विद्याशाखा, तुकडी किंवा सॅटलाइट केंद्र सुरु करण्यासाठी परवानगी देण्याच्या कार्यपद्धतीची तरतूद आहे.

उक्त कलम १०९ च्या पोट-कलम (३) मध्ये, उच्च शिक्षणाचे नवीन महाविद्यालय किंवा परिसंस्था सुरु करण्यासाठी इरादा पत्र देण्याकरिता अर्ज करण्यासाठी, शासनाद्वारे इरादा पत्र देण्यासाठी, छाननी केल्यानंतर विद्यापीठाद्वारे अनुपालन अहवाल राज्य शासनाकडे पाठ्यवण्यासाठी आणि नवीन महाविद्यालय किंवा परिसंस्था सुरु करण्याकरिता अंतिम मान्यता देण्यासाठी कालमर्यादांची तरतूद आहे.

उक्त कलम १०९ मधील पोट-कलम (४) मध्ये, नवीन पाठ्यक्रम, विषय, विद्याशाखा, तुकडी किंवा सॅटलाइट केंद्र सुरु करण्यासाठी राज्य शासनाकडून परवानगी देण्यासाठी कालमर्यादेची तरतूद आहे.

२. औरंगाबाद विभागातील काही परिसंस्थांनी, डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापीठ, औरंगाबाद याच्या २०२२-२३ च्या वार्षिक आराखड्यातील काही ठिकाणावर आक्षेप घेणाऱ्या रिट याचिका, मुंबई उच्च न्यायालयाच्या औरंगाबाद येथील खंडपीठात दाखल केल्या आहेत. उच्च न्यायालयाने, नवीन महाविद्यालये सुरु करण्याच्या सम्यक योजनेसंबंधात डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापीठ, औरंगाबाद यांनी २५ एप्रिल २०२२ रोजी काढलेल्या जाहिरातीला स्थगिती दिली आहे आणि पुढील सुनावणीपर्यंत, अशा प्रकरणांमध्ये शासनाकडून इरादा पत्र देण्यास देखील स्थगिती दिली आहे.

उक्त स्थगिती आदेश विचारात घेता, शासनाने उक्त विद्यापीठांतर्गत नवीन महाविद्यालये सुरु करण्यासाठी परिसंस्थांना इरादा पत्र दिलेले नाही.

याशिवाय, त्यांचे प्रस्ताव निकषांची पूर्तता करतात असा दावा केलेल्या काही परिसंस्थांनी, त्यांच्या प्रस्तावावर विचार करण्यासाठी शासनाकडे निवेदने केलेली आहेत. तथापि, उक्त कलम १०९ मध्ये त्यासाठी विनिर्दिष्ट केलेली कालमर्यादा समाप्त झाल्यामुळे शासन अशा प्रस्तावावर विचार करू शकले नाही.

३. म्हणून, २०२२-२०२३ या शैक्षणिक वर्षात नवीन महाविद्यालये व नवीन पाठ्यक्रम सुरु करण्यासाठी इरादा पत्र देण्यासाठी आणि त्यानंतरच्या मान्यतांसाठी कालमर्यादा वाढवून देता यावी म्हणून, उक्त कलम १०९ मध्ये योग्य त्या सुधारणा करणे इष्ट आहे, असे वाटले.

४. राज्य विधानमंडळाच्या दोन्ही सभागृहांचे अधिवेशन चालू नव्हते आणि उपरोक्त प्रयोजनांसाठी, महाराष्ट्र सार्वजनिक विद्यापीठ अधिनियम, २०१६ यात आणखी सुधारणा करण्यासाठी महाराष्ट्राच्या राज्यपालांनी, तात्काळ कार्यवाही करणे जीमुळे आवश्यक व्हावे अशी परिस्थिती अस्तित्वात असल्याबद्दल त्यांची खात्री पटली होती, आणि म्हणून, महाराष्ट्राच्या राज्यपालांनी दिनांक ३ ऑगस्ट २०२२ रोजी महाराष्ट्र सार्वजनिक विद्यापीठ (सुधारणा) अध्यादेश, २०२२ (२०२२ चा महा. अध्या. ६), हा प्रख्यापित केला होता.

५. उक्त अध्यादेशाचे राज्य विधानमंडळाच्या अधिनियमात रूपांतर करणे हा या विधेयकाचा हेतू आहे

मुंबई,
दिनांक १२ ऑगस्ट २०२२.

एकनाथ संभाजी शिंदे,
मुख्यमंत्री.

सन २०२२ चे वि. स. विधेयक क्रमांक २१ - महाराष्ट्र सार्वजनिक विद्यापीठ (दुसरी सुधारणा) विधेयक, २०२२ याचे परिशिष्ट.

(महाराष्ट्र सार्वजनिक विद्यापीठ अधिनियम, २०१६ यातील उतारे)

(सन २०१७ चा महाराष्ट्र अधिनियम क्रमांक ६)

१. ते १०८.	*	*	*	*	
१०९. (१) व (२)	*	*	*	*	नवीन महाविद्यालय किंवा नवीन पाठ्यक्रम गिरण्यात आणण्याची परवानगी मागणाऱ्या व्यवस्थापनाची योग्यता इत्यादी लक्षात घेऊन, राज्य शासन, आपल्या निरपवाद स्वेच्छानिर्णयानुसार, त्यास योग्य आणि उचित वाटेल त्याप्रमाणे अशा व्यवस्थापनास अंतिम मंजुरी देऊ शकेल. या खंडाखालील अंतिम मंजुरी ही, असे नवीन महाविद्यालय किंवा परिसंस्था चालू करण्याच्या प्रस्तावित वर्षाच्या १५ जून रोजी किंवा त्यापूर्वी देण्यात येईल. अशी मान्यता राज्य शासनाकडून विद्यापीठाला कठविण्यात येईल. त्यानंतर दिलेल्या मान्यता ह्या, विद्यापीठाकडून केवळ त्यानंतरच्या शैक्षणिक वर्षातच अंमलात आणल्या जातील :
(३) (क) ते (च)	*	*	*	*	

(छ) खंड (च) खालील विद्यापीठाचा अहवाल विचारात घेतल्यानंतर, राज्य शासनाच्या अर्थसंकल्पीय तरतुदी, आणि इतर संबद्ध घटक, नवीन परिसंस्था चालू करण्याची परवानगी मागणाऱ्या व्यवस्थापनाची योग्यता इत्यादी लक्षात घेऊन, राज्य शासन, आपल्या निरपवाद स्वेच्छानिर्णयानुसार, त्यास योग्य आणि उचित वाटेल त्याप्रमाणे अशा व्यवस्थापनास अंतिम मंजुरी देऊ शकेल. या खंडाखालील अंतिम मंजुरी ही, असे नवीन महाविद्यालय किंवा परिसंस्था चालू करण्याच्या प्रस्तावित वर्षाच्या १५ जून रोजी किंवा त्यापूर्वी देण्यात येईल. अशी मान्यता राज्य शासनाकडून विद्यापीठाला कठविण्यात येईल. त्यानंतर दिलेल्या मान्यता ह्या, विद्यापीठाकडून केवळ त्यानंतरच्या शैक्षणिक वर्षातच अंमलात आणल्या जातील :

परंतु, तसेच अपवादात्मक प्रकरणांमध्ये आणि कारणे लेखी नमूद करून, राज्य शासनास, विद्यापीठाने शिफारस न केलेल्या कोणत्याही इरादा पत्रावरील अनुपालन अहवालास मान्यता देता येईल :

“परंतु आणखी असे की, २०२२-२०२३ या शैक्षणिक वर्षासाठी, उच्च शिक्षणाचे नवीन महाविद्यालय किंवा परिसंस्था सुरु करण्यासाठी इरादा पत्र मागण्याचे, अधिष्ठाता मंडळाद्वारे अर्जाची छाननी करण्याचे व ते राज्य शासनाकडे पाठविण्याचे, राज्य शासनाकडून इरादापत्र देण्याचे, अनुपालन अहवालाची छाननी करण्याचे व तो राज्य शासनाकडे पाठविण्याचे आणि राज्य शासनाकडून अंतिम मान्यता देण्याचे दिनांक वाढविण्याच्या दृष्टीने, खाली दिलेल्या तक्त्याच्या स्तंभ (२) मध्ये विनिर्दिष्ट केल्याप्रमाणे, पोट-कलम (३) च्या खंड (क), (ग), (घ), (च) व (छ) मध्ये निर्दिष्ट केलेला दिवस किंवा दिनांक हे, उक्त तक्त्याच्या स्तंभ (३) मध्ये तरतूद केल्याप्रमाणे वाचण्यात येतील :—

तक्ता					
खंड	विद्यमान तरतुदीमध्ये तरतूद केलेला दिवस किंवा दिनांक	(१)	(२)	(३)	२०२२-२३ या शैक्षणिक वर्षासाठी तरतूद केलेला दिवस किंवा दिनांक
(क) ते (ग)	*	*	*	*	
(घ)	विद्यापीठाच्या शिफारशीनंतर, लगातनंतरच्या वर्षाच्या ३१ जानेवारी रोजी किंवा त्यापूर्वी.				१५ जुलै २०२२ रोजी किंवा त्यापूर्वी.
(च)	ज्या महिन्यामध्ये अनुपालन अहवाल प्राप्त झाला असेल त्या महिन्याच्या १ मे रोजी किंवा त्यापूर्वी.				३१ जुलै २०२२ रोजी किंवा त्यापूर्वी.
(छ)	ज्या वर्षी नवीन महाविद्यालये किंवा परिसंस्था सुरु करण्याचे प्रस्तावित केले आहे त्या वर्षाच्या १५ जून रोजी किंवा त्यापूर्वी.				१७ ऑगस्ट २०२२ रोजी किंवा त्यापूर्वी.

(४) (क) ते (ग) * * * *

(घ) विद्यापीठाने शिफारस केलेल्या अर्जापैकी, राज्य शासनास, इतर संबद्ध घटक, राज्य शासनाची अर्थसंकल्पीय तरतूद, इतर संबद्ध घटक, परवानगी मागणाऱ्या व्यवस्थापनाची योग्यता, इत्यादी बाबी विचारात घेऊन, त्याच्या पूर्ण विवेकानुसार त्याला योग्य व उचित वाटतील अशा परिसंस्थांना त्या वर्षाच्या १५ जून रोजी किंवा त्यापूर्वी परवानगी देत येईल :

परंतु असे असले तरी, अपवादात्मक प्रकरणांमध्ये आणि विद्यापीठाने शिफारस न केलेल्या कोणत्याही अर्जाच्या बाबतीत, राज्य शासनास, कारणे लेखी नमूद करून मान्यता देता येईल :

“परंतु आणखी असे की, २०२२-२०२३ या शैक्षणिक वर्षासाठी, नवीन अभ्यास पाठ्यक्रम, विषय, विद्याशाखा, इत्यादी सुरु करण्यासाठी परवानगी मागण्याचा अर्ज करण्याचे, अधिष्ठाता मंडळाद्वारे अर्जाची छाननी करण्याचे आणि तो राज्य शासनाकडे पाठविण्याचे आणि राज्य शासनाकडून परवानगी देण्याचे दिनांक वाढविण्याच्या दृष्टीने, खाली दिलेल्या तक्त्याच्या स्तंभ (२) मध्ये विनिर्दिष्ट केल्याप्रमाणे, पोट-कलम (४) च्या खंड (क), (ग) व (घ) मध्ये निर्दिष्ट केलेला दिवस किंवा दिनांक है, उक्त तक्त्याच्या स्तंभ (३) मध्ये तरतूद केल्याप्रमाणे वाचण्यात येतील :—

तक्ता					
खंड	विद्यमान तरतुदीमध्ये तरतूद केलेला दिवस किंवा दिनांक	२०२२-२३ या शैक्षणिक वर्षासाठी तरतूद केलेला दिवस किंवा दिनांक	(१)	(२)	(३)
(क) आणि (ग)	*	*	*	*	*
(घ) ज्या वर्षा राज्य शासनाने परवानगी दिली असेल त्या वर्षाच्या १५ जून रोजी किंवा त्यापूर्वी.		३१ जुलै २०२२ रोजी किंवा त्यापूर्वी.”			
(५) ते (९)	*	*	*	*	*
११०. ते १४८.	*	*	*	*	*
अनुसूची.	*	*	*	*	*

महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय

[सन २०२२ चे विधानसभा विधेयक क्रमांक २१.]

[महाराष्ट्र सार्वजनिक विद्यापीठ अधिनियम, २०१६
यामध्ये आणखी सुधारणा करण्यासाठी विधेयक.]

[श्री. एकनाथ संभाजी शिंदे,
मुख्यमंत्री.]

राजेन्द्र भागवत,
प्रधान सचिव,
महाराष्ट्र विधानसभा.